

Postadres Postbus 24, 9410 AA Beilen
Telefoon (0593) 53 92 22
Internet www.middendrenthe.nl
E-mail gemeente@middendrenthe.nl

Aan de raads- en commissieleden
van de gemeente Midden-Drenthe

Bezoekadres
Beilen Raadhuisplein 1
ma, wo, vr 8.30 – 16.30
di 8.30 – 14.30
do 8.30 – 20.00
Smilde Elzenlaan 10
ma 8.30 – 12.00

Datum: 9 januari 2019
Behandeld door: Frans van der Veen
Zaaknummer: 1593525
Onderwerp: Plan formatie VTH-taken

Bijlagen: diverse

Geachte raads- en commissieleden,

Met deze brief bieden wij u vier scenario's aan. Vier scenario's waartussen u als gemeenteraad kunt kiezen: zó kunt u het beleid voor Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH) verder vormgeven.

In deze brief geven wij u daarbij nog een korte toelichting:

- Eerst gaan we in op de complexiteit van dit onderwerp (1).
- Daarna brengen we in beeld welke stappen we in Midden-Drenthe tot nu toe hebben gezet (2).
- We geven een toelichting op de scenario's (3).
- We sluiten af met een vooruitblik op het gesprek in de raadscommissie en het vervolg daarop (4).

1. Complex

Oorzaken

Het gesprek over het VTH-beleid is complex. Dat blijkt wel uit het feit dat we er als gemeente (gemeenteraad en college) al lang over praten. Wat maakt het gesprek zo lastig? We stippen in deze brief twee oorzaken aan. En wellicht zijn er nog meer te noemen.

Rampen

We hebben in Nederland een aantal rampen meegemaakt. Bijvoorbeeld de vuurwerkramp in Enschede, de cafébrand in Volendam en het ongeval met een monstertruck in Haaksbergen. In al die gevallen bleek achteraf dat de overheid haar VTH-beleid niet op orde had. En/of het beleid niet goed uitvoerde en handhaafde. Dat heeft landelijk en lokaal tot een strengere aanpak geleid. We hebben daar allemaal begrip voor, voor die strengere aanpak. Want er is geen gemeente die zo'n ramp wil meemaken.

Tegelijk bespeuren we daarbij vaak ook al een eerste aarzeling: hebben álle gemeenten met zulke risico's te maken en op dezelfde manier? We hebben in Midden-Drenthe toch geen vuurwerkfabriek? En ook: kun je elke ramp uitsluiten? Hoe ver moet en wil je daar als gemeente in gaan?

Het is naar onze opvatting logisch dat we als raad en college zulke vragen stellen. Het is bijzonder moeilijk om de antwoorden concreet te vertalen in beleid.

Cultuur

Datzelfde geldt voor de handhavingscultuur. We kennen allemaal wel een voorbeeld van een situatie waarin we denken 'daar zou de gemeente eigenlijk niet zo moeilijk over moeten doen'. Bijvoorbeeld omdat er volgens ons nauwelijks een risico bestaat, omdat we het als bureaucratisch ervaren, of omdat ons gezonde verstand zegt dat het ook anders kan.

Tegelijk willen we die overheid zijn, die betrouwbaar is, afspraken nakomt en zich ook zelf aan de regels houdt. Hoe gaan we met dit spanningsveld om? Hoe vertaal je dit in concreet beleid en in concrete uitvoering? En ook: hoeveel menskracht en middelen heeft u daar als gemeenteraad voor over?

Ruimte

In het gesprek over het VTH-beleid kwamen en komen dit soort vragen altijd mee. Soms heel open, soms wat meer onder de oppervlakte. Nu gaat u in gesprek over de scenario's die wij u aanbieden. Wij hopen dat u in onze opzet de ruimte ervaart om ook de antwoorden op deze lastige vragen mee te nemen in uw gesprek.

2. Wat hebben we tot nu gedaan?

Raadsbesluit 2017

Op 4 december 2017 heeft u het VTH-beleidsplan 'Samen voorbereid de toekomst tegemoet' (verder te noemen 'het beleidsplan') vastgesteld. Wij hebben bij het aanbieden van dit beleidsplan aangegeven, dat wij zorg willen dragen voor een uitvoeringsorganisatie die het beleid daadwerkelijk kan uitvoeren.

In dit raadsbesluit heeft u nog geen extra middelen beschikbaar gesteld. U wilde eerst meer inzicht krijgen in wat er nodig is om het beleidsplan uit te voeren.

Extern onderzoek

We hebben vervolgens in 2018 aan bureau Berenschot gevraagd om een nulmeting uit te voeren. Uit dat onderzoek kwam naar voren dat er onvoldoende middelen/formatie aanwezig waren om het beleidsplan uit te voeren. Anders gezegd: de ambities van de raad en de beschikbare formatie sloten niet op elkaar aan. Om volledig aan de ambities te voldoen, zou er volgens Berenschot 5,5 fte extra nodig zijn.

Raadscommissie december 2018

In december 2018 heeft u in de raadscommissie Algemeen Bestuur gesproken over het rapport Berenschot. In dat gesprek werd opnieuw de complexiteit van dit onderwerp voelbaar, zoals we aan het begin van deze brief beschreven.

We proefden in uw commissie aan de ene kant begrip en bereidheid: u wilde meer geld beschikbaar stellen. Aan de andere kant klonken er ook geluiden om nog eens scherp te kijken naar de ambities uit het beleidsplan. Het ging in december 2018 om een opiniërend debat. Daarom heeft uw raadscommissie de discussie destijds niet met een conclusie/standpunt afgesloten.

Uitvoeringsprogramma 'Midden in Drenthe'.

In maart 2019 heeft u als raad kennis genomen van ons uitvoeringsprogramma. In het uitvoeringsprogramma hebben wij geprobeerd aan te sluiten bij uw debat in de commissie van december 2018. Het uitvoeringsprogramma moest al snel na dat debat in concept klaar zijn. Daarom was er weinig tijd om inhoudelijk nieuwe informatie toe te voegen in dat uitvoeringsprogramma zelf.

We hebben er om die reden voor gekozen om in het uitvoeringsprogramma de volgende tekst op te nemen:

“De gemeenteraad heeft tijdens de vorige bestuursperiode nieuw beleid vastgesteld met ambities en prioriteiten. Een onderdeel van het besluit van de gemeenteraad is het uitvoeren van een 0-meting voor de formatie. Zodat duidelijk wordt, wat het nieuwe beleid in de huidige situatie aan extra inzet vraagt.

Onze gemeente kent slechts in beperkte mate risico's door bijvoorbeeld bedrijven met een hoog risico. In die zin is er sprake van een beperkt risico. Tegelijk zijn er landelijke regels over een minimaal aantal medewerkers voor bepaalde taken. Aan die vereisten voldoen we op dit moment nog niet. Wanneer er dus iets gebeurt en er komt controle achteraf, zal blijken dat we niet aan landelijke regels voldoen. Ook kunnen we op dit moment niet al het werk doen wat volgens het beleid van de gemeenteraad zou moeten.

Voorlopig zetten we in op een structurele versterking van de organisatie met ongeveer 1,5 fte. Incidenteel zetten we binnen de bedrijfsvoering nog extra middelen in. Daarnaast komen we in de tweede helft van 2019 met een plan. Daarin brengen we in beeld wat we met de structurele middelen kunnen waarmaken en welk ambitieniveau haalbaar is. We gaan gericht op zoek naar manieren om anders te werken en innovatieve oplossingen te vinden. We brengen dan opnieuw in beeld welke feitelijke en bestuurlijke risico's er dan eventueel nog resteren.”

U heeft daarvoor structureel € 100.000 en incidenteel € 200.000 beschikbaar gesteld.

2019/2020

Wij gaan de structurele middelen inzetten om op het landelijk vereiste uitvoeringsniveau te komen. Daarnaast hebben we een aantal efficiencymaatregelen genomen. Daarmee kunnen we in elk geval onze reguliere taken uitvoeren. Een deel van de incidentele middelen hebben inmiddels ingezet voor het invoeren van toets- en toezichtprotocollen.

Tot slot hebben we de scenario's voorbereid die we met deze brief aan u voorleggen.

3. De scenario's

Hoe zijn we tot deze scenario's gekomen?

We hebben ons gebaseerd op het door uw raad vastgestelde beleidsplan en op de informatie die Berenschot voor ons geordend heeft. Onderdeel van uw beleidsplan is een prioritering in het VTH-beleid. Ook die prioritering hebben we dus nadrukkelijk als uitgangspunt in onze scenario's meegenomen.

Prioritering

Die prioritering in het beleidsplan hebben we destijds gebaseerd op twee pijlers: een risicoanalyse en een enquête.

- We hebben toen onze risicoanalyse uit 2014 opnieuw bekeken en daar een prioriteitstelling uit afgeleid.
- Verder hebben we voor het beleidsplan een enquête uitgevoerd onder inwoners en bedrijven met de vraag welke onderwerpen zij belangrijk vonden. Dit heeft in de eerste plaats geleid tot een aantal onderwerpen waaraan zowel de gemeente als de inwoners en bedrijven hoge prioriteit geven. In het beleidsplan heeft u aangegeven dat deze onderwerpen in de uitvoering structureel en continu aandacht moeten krijgen.

Ten tweede leidde de enquête tot een aantal onderwerpen met een gemiddelde prioriteit. Dit zijn de onderwerpen waaraan we als college een gemiddelde prioriteit hadden toegekend. Inwoners en/of bedrijven gaven deze onderwerpen een hoge of gemiddelde prioriteit. In het beleidsplan heeft u aangegeven dat de inzet voor deze onderwerpen projectmatig plaats moet vinden. Niet ieder onderwerp krijgt elk jaar (dezelfde) aandacht en inzet. Dat kan per jaar variëren.

Vier scenario's

We hebben nu vier scenario's uitgewerkt. In die scenario's wordt duidelijk of en hoe de ambities uit het beleidsplan en de beschikbare middelen op elkaar aansluiten. Daarbij brengen we de risico's in beeld, zowel juridisch als politiek/bestuurlijk.

In het kort komen de scenario's op het volgende neer.

Scenario 1

Uitgangspunt van de opgestelde scenario's is scenario 1, waarin de ambities van het VTH-beleid voor 100% worden gerealiseerd. In het VTH-beleid is gekozen voor structurele en continue aandacht voor alle onderwerpen met hoge prioriteit en projectmatige aandacht voor alle onderwerpen met gemiddelde prioriteit. Deze onderwerpen zijn in scenario 1 volledig opgenomen.

Scenario 2

Scenario 2 is een scenario waarin de ambities van het vastgestelde VTH-beleid neerwaarts worden bijgesteld, door een selectie te maken van de onderwerpen die wel/niet worden uitgevoerd. In dit scenario is ervoor gekozen om alle onderwerpen met 'hoge prioriteit' uit te voeren zoals in het VTH beleid beschreven. In dit scenario wordt voorts een selectie (de helft van de onderwerpen) gemaakt van onderwerpen met 'gemiddelde prioriteit'.

Scenario 3

Scenario 3 is een scenario waarin de ambities van het vastgestelde VTH-beleid verder neerwaarts worden bijgesteld, door een verdergaande selectie te maken van de taken die wel/niet worden uitgevoerd. In dit scenario is ervoor gekozen om alleen alle 'hoge prioriteit' onderwerpen uit te voeren op de manier zoals in het VTH beleid beschreven.

Scenario 4

Het laatste scenario betreft het scenario waarbij wordt vastgehouden aan het huidige uitvoeringsniveau. Dit betekent dat naast de vorig jaar toegekende extra structurele en incidentele middelen er geen aanvullende middelen beschikbaar gesteld worden. De extra structurele middelen worden, zoals hiervoor aangegeven, benut om in ieder geval op het uitvoeringsniveau te komen zoals dat is vereist op basis van de landelijk geldende Kwaliteitscriteria.

Wij hebben de onderwerpen met een hoge prioriteit in alle scenario's volledig opgenomen. We hebben dat gedaan omdat bij het opstellen en vaststellen van het VTH-beleid bleek dat politiek/bestuur, inwoners en bedrijven deze onderwerpen heel belangrijk vinden.

Nieuwe onderwerpen of taken, die niet in het VTH-beleid zijn benoemd, zijn in de scenario's niet opgenomen. U kunt bijvoorbeeld besluiten om (extra) in te zetten op ondermijning, vitale vakantieparken en de invoering van de Omgevingswet, maar dat vereist in principe wel extra ruimte.

De scenario's zijn eerst en vooral bedoeld als hulpmiddel voor uw gesprek in de raadscommissie. Dat betekent dat u de scenario's ook kunt aanpassen of aanvullen met extra varianten.

4. Vooruitblik

We hopen en verwachten dat de scenario's en deze begeleidende brief u voldoende informatie bieden voor een opiniërend debat in uw raadscommissie. We zijn uiteraard benieuwd naar de uitkomsten van dat debat en nemen daar vanuit onze eigen verantwoordelijkheid en rol ook graag aan deel.

Omdat het om een opiniërend debat gaat, verwachten wij niet dat uw raadscommissie al in de meteen daaropvolgende raad een concreet voorstel verwacht. Tegelijk zijn we als college wel geholpen met zoveel mogelijk duidelijkheid aan het eind van het gesprek in uw commissie.

Daarbij zijn voor ons belangrijke vragen:

- Wilt u als commissie het beleidsplan ter discussie stellen of houdt u vast aan de eerder geformuleerde ambities?
- Welk scenario heeft uw voorkeur en wat zijn daarbij uw belangrijkste argumenten?
- Hoeveel extra middelen wilt u voor dit beleid beschikbaar stellen en wilt u die beslissing afzonderlijk nemen of in de totaalafweging bij de komende perspectiefnota?
- Welke concrete stappen verwacht u van ons als college?

Het hangt van uw antwoorden op deze vragen af, hoe het vervolgproces er uit zal zien.

Informatie

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Frans van der Veen, beleidsmedewerker, te bereiken op maandag tot en met vrijdag via telefoonnummer (0593) 53 92 10 of via het mailadres f.vanderveen@middendrenthe.nl.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Midden-Drenthe,

de secretaris, de burgemeester.